

فرهنگ و جامعه
فرهنگی و نشانه‌ا از رویکردهای جامعه بوده است. عصر ایران؛ مهرداد خدیر- داستان نام «کوروش» یا «کوروش» در سامانهٔ ثبت احوال و شایعۀ کواهدمت جلوگیری از انتخاب آن، دو سه روزی است که خبرساز شده است.

ماجرای از این قرار است که در شبکه‌های اجتماعی برخی ادعا کردند امکان انتخاب نام کورش وجود ندارد و به عنوان مستند، تصویری منتشر شد که نشان می‌داد امکان درخواست این نام وجود ندارد.

سخن گوی سازمان ثبت احوال اما این شایعه را تکذیب و اعلام کرد انتخاب نام‌هایی مانند کوروش و داریوش کاملاً آزاد است. مدیر کل اسناد هویتی نیز گفته است امکان ثبت نام کورش با هر دو املا (کورش و کوروش) وجود دارد. روش انتخاب اسم این است که متقاضیان از کتاب راهنما نامی انتخاب می‌کنند و اگر موجود نبود ولی ایرانی یا اسلامی بود کمیت‌های اجازهٔ انتخاب و ثبت می‌دهد و تنها نام هایی ممنوع است که کاملاً خارجی یا حاوی مفاهیمی غیر متعارف باشد.

مثلا در گذشته «دختر بس» مرسوم بوده ولی در حال حاضر ترجیح این است که این گونه اسامی انتخاب و ثبت نشود.

تا اینجا را البته در خبرها خوانده‌اید. پس انگیزهٔ این نوشته امر دیگری است.

این همه توجه به نام «کوروش» حداقل در فضای مجازی اما موضوعی قابل مطالعه است و فراتر از آن از تحول در اسم گذاری و تغییرات فرهنگی و سبک زندگی حکایت می‌کند و هر چند بحثی جذاب است و به بهانهٔ آن می‌توان دربارهٔ تغییر نسل و تأثیر گسترش شهرنشینی و مدرنیسم و پایان جنگ و آرمان‌گرایی گفت و نوشت اما به تناسب کمتر در این باره تحقیق شده است.

البته خوش‌یختانه عباس عبیدی تحلیلی دربارهٔ (تحول نام گذاری کودکان تهرانی) ارایه داده و پژوهشگاه هنرو ارتباطات و رسانه هم منتقد کرده و دربارهٔ آن گفت و گو کرده و جمله گفته است: «هر چند اسامی مذهبی در گذشته همواره جزء اسامی پرطرفدار بوده اما چه در مورد پسران و چه در کل استان‌ها، روند انتخاب اسامی مذهبی کاهش یافته است.

انتخاب اسامی مذهبی در گذشته همواره درصدشان بالا بوده است، اوج آن در سال‌های اول انقلاب است که در کل به حدود ۶۵ درصد و در مورد پسران نزدیک به ۸۵ درصد رسید، ولی بعدها روند کاهش یافته و الان به حداقل خود در ۵۰ سال اخیر رسیده است. الان نه‌فقط نسبت به سال ۶۳ که نسبت به سال ۴۵ هم این روند کاملاً کاششی بوده و به پایین‌ترین میزان خود رسیده است. در این دو سال ر نمی‌دانم وضعیت چگونه است، اما بر اساس ۲۰م محبوب‌تر می‌توان حدس قریب‌به‌یقین زد که این روند کاهش ادامه داشته و احتمالاً تشدید هم شده است.

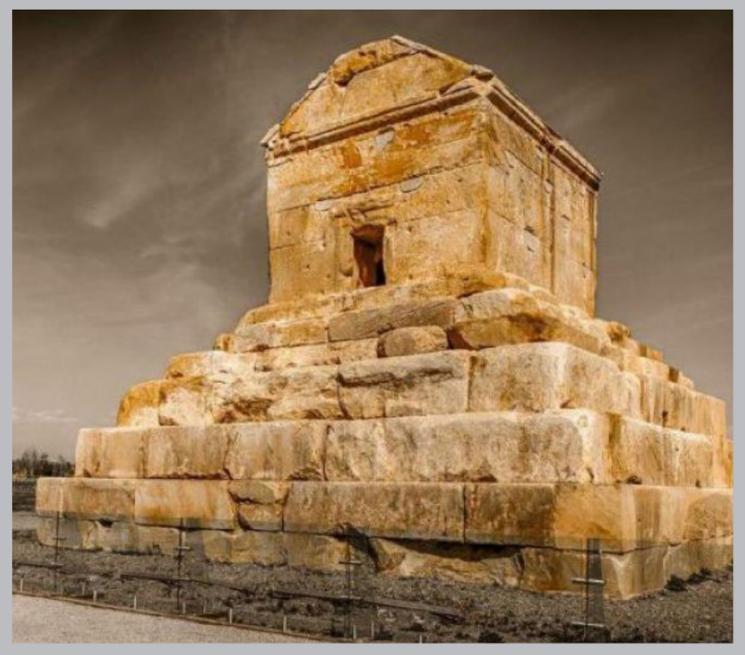
درصد نام‌های انتخاب‌شده برای کودکان تهرانی با گرایش اسلامی در سال ۱۳۴۵ در بین دختران و پسران در حدود ۵۸ درصد بوده است. این روند افزایشی بود تا سال ۶۰-۶۱ که افزایش یافت و به ۶۵ درصد رسید. اما از آن مقطع روند مذکور کاهش شد تا اینکه در سال ۹۴ به نزدیک ۴۰ درصد رسیده که کاهش زیادی است. فقط درصد نام‌ها نیست که کاهش‌ی بوده، بلکه بین اسامی ترکیبی صورت گرفته است که شدت مذهبی بودن نام‌ها را هم کمتر کرده است. مثلاً نام‌های مذهبی مثل علی، حسین، مهدی و عباس را یا «امیر» ترکیب می‌کنند و عظمت مذهبی بودن اسامی را کم می‌کنند. برای اولین‌بار است که سه تا اسم با ترکیب «امیر» در بالاترین رتبه کاربرد قرار گرفته‌اند.»

با اشارات بالا روشن است که توجه به نام «کوروش» و حساسیت بر سر آن چرا موضوع مهمی است و به این بهانه می‌توان به نکات دیگری هم اشاره کرد:

۱. با پیروزی انقلاب اسلامی انتخاب نام «کوروش» به شدت کاهش یافت و از دهه ۶۰ به بعد دوباره مرسوم شد.

گفتاری درباره گرایش‌های متفاوت نام‌گذاری به تناسب حال و هوای سیاسی و اجتماعی

نام «کوروش»؛ آزاد یا ممنوع!؟

برخی خانواده‌ها نگران بودند با انتخاب نام کورش امکان استخدام یا گزینش در کنکور در آینده پایین بیاید و نمی‌خواستند با این نوع نام گذاری فرزندان خود را به دردرس بیندازند!

چرا که نام کورش که هنوز به این صورت و نه به شکل «کوروش» نوشته می‌شد یادآور جملهٔ معروف شاه در پاسارگاد در آغاز دههٔ ۵۰ خورشیدی بود که «کوروش! آسوده بخواه که ما بیداریم» و انگار کورش نماد طاغوت بود!
۲. با همان نگاه بالا بود که نام فروشگاه‌های زنجیره‌ای «کوروش» به «قدس» تغییر یافت. اکنون اما همان گونه که نام «کوروش» بازگشته یک مجتمع مشهور تجاری در غرب تهران نام «کوروش» را با شکل نوشتاری قبلی انتخاب کرده که شک نکنی خصوصی است و ربطی به دولت و حکومت ندارد و یک مجموعه فروشگاه زنجیره ای هم « افق کوروش» نام دارد و عملاً مردم آن را به عنوان «کوروش» می‌شناسند و جمله «از کوروش خریدم» دوباره بر سر زبان‌هاست. بازگشت نام‌ها را در عرصه‌های دیگر هم شاهدیم و مثلاً بیمارستان شهرام در میدانفاطمی تهران که به «سجاد» تغییر یافته بود دوباره «شهرام» شده است.
۳. دههٔ ۵۰ دههٔ هم‌زمانی گفتمانی اندیشه‌ها و اصطلاحات دکتر شریعتی بود البته در میان نیروهای منتقد یا مخالف رژیم. خیلی‌ها به تأسی از او نام فرزندان خود را «احسان» گذاشتند.

محمد رضا شریفی نیا می‌گوید چون می‌دانستم دکتر به نام «مهراوه» علاقه دارد این نام را برای فرزندم برگزیدم و خانم دکتر پوران شریعت رضوی در یکی از آخرین مصاحبه‌ها گفته بود قبل از آن که ما نام «هونا» را انتخاب کنیم رایج نبود. انقلابیون و نسل تحول خواه هم از سنت اسامی مذهبی فاصله گرفته بودند و هم نمی‌خواستند به باستان‌گرایی شاه تن بدهند و سراغ داریوش و کورش بروند. در این مقطع نام‌های کم‌سابقه‌ای مانند حنیف یا نیناش رایج شد. نکتهٔ جالب تر این که مذهبی‌ها هم اسامی معصومین را ترجیح می‌دادند و یاسر، عمار، ابوزر و مانند اینها از دههٔ ۵۰ به بعد رایج شد.

در خاطرات حاج سیداحمد خمینی آمده‌است قصد داشته نام اولین فرزند خود را «یاسر» بگذارد و به‌امام خبر می‌رسد و امام از این انتخاب تعجب و حتی مخالفت می‌کند. از این رو نام او را «حسن» می‌گذارد و ما اکنون نوهٔ امام را به نام «سید حسن خمینی» می‌شناسیم.

گفتاری درباره گرایش‌های متفاوت نام‌گذاری به تناسب حال و هوای سیاسی و اجتماعی

مسلمانان مبارز هم «امت» نام داشت و نهضت آزادی از نام همان گونه که ملاحظه می‌شود همه نام‌ها ایدیولوژیک

است اما حال‌رسانه‌های اصول‌گرا این نام‌ها را دارند:
فارس، تسنیم، صبح نو و وطن امروز.

به جز «تسنیم» که قرآنی است بقیه این ویژگی را دارند. این تحول را در طیف‌های دیگر هم می‌بینیم. احمد توکلی خود روزگاری سردبیر روزنامهٔ «رسالت» بود. در دههٔ ۶۰ اما در میانهٔ دههٔ ۷۰ که خود روزنامه‌راه انداخت نام آن را «فردا» گذاشت و حالا هم تارنمای او «الف» نام دارد.

اگر در دهه نخست و کمی هم دهه دوم نام مذهبی و ایدیولوژیک رواج داشت در دهه‌های بعد به نام‌های پارسی و حتی «الف» که بار خاصی ندارد رسیده‌اند.

یا یادمان بیاید که نام اولین روزنامهٔ سید هادی خاکنمای، «جهان اسلام» بود ولی بعد شد «حیات نو».

۸. اتفاق دیگری که توجه عباس عبیدی را هم به خود جلب کرده اسامی ترکیبی است. هر چند قبلاً نمونه‌هایی مانند «امیر هوشنگ» را شاهد بودیم اما زیاد نبود. حالا اما این گونه اسامی رایج شده است: نازنین زهرا، امیر هوتن، محمد پارسا، علی سام، علی رام و مانند اینها (اولی ایرانی/پارسی و دومی اسلامی/عربی)

«نازنین زهرا» این قابلیت را دارد که جایی «زهرا» و جایی «نازنین» باشد. همین طور امیر هوتن و چون جامعه ایران دو ساخته شده است و افرادی در اداره و خیابان یک شکل و در خانه و خارج یک جور دیگرند و شاید حالا تنوع لباس و پوشش و بستن یا نبستن دکمه به نام هم سرایت کرده است. یا در مواردی پدر نام اسلامی/عربی را می‌پسندد و مادر نام را در مواردی پسر نام اسلامی/عربی را می‌پسندد و مادر نام را در مواردی پسر نام اسلامی/عربی را می‌پسندد و مادر نام در اتفاقی دیگر شاهد این گرایش هستیم که برخی خانواده‌ها و بیشتر از طبقه مرفه یا متوسط مایل به مهاجرت، نام‌هایی را برای فرزند خود انتخاب می‌کنند که در زبان انگلیسی هم قابل استفاده باشد و نام‌هایی چون «هانا» و «مایا» یا «محمد هاشم رهبری» می‌شوند نام ایرانی به خود می‌گذارند.

در اتفاقی دیگر رواج واژه‌های خوش‌آهنگ و زیبایی کُردی به

خصوص در تهران و به ویژه نام‌هایی است که حرف «ژ» در آنهاست.

۹. در بحث تحول نام‌ها جالب‌ترین اتفاق در مؤسسات مالی و اعتباری رخ می‌دهد که تا صندوق یا مؤسسه‌اند نام مذهبی دارند ولی تا بانک می‌شوند نام ایرانی به خود می‌گیرند. چون وقتی مؤسسه مالی اعتباری یا صندوق‌اند به مجوز نهاده‌ا نیاز دارند و وقتی بانک می‌شوند به مشتری و احساس استقلال مشتری!

۱۰. نکته جالب دیگر دربارهٔ کورش هم این است هر قدر که در تهران و شهرهای دیگر اصرار بر تغییر نام‌های ملی بوده در برخی مناطق بنا به مصالحی سیاست رسمی گسترش نام‌هایی چون کورش و آرش است.

کوتاه این که نام‌ها فقط نام نیستند. اگر فقط یک نام بودند بر سر نام جزیرهٔ «مالویناس» یا «فالکلند» این همه بین انگلستان و آرژانتین اختلاف نبود. یا خود ما این همه بر روی «خلیج فارس» حساسیت نشان نمی‌دادیم. آری، نام‌ها بسی مهم‌تر از آنی هستند که تصور می‌شود.

به همین خاطر افزایش تمایل به نام کورش و البته مرام کورش و احساس هویت با آن را نباید دست کم گرفت و از یک تحول یا تمایل و حتی بازگشت فرهنگی جدی خبر می‌دهد. همان تحولی که صدا و سیما و برخی گفتمان‌های رسمی به رسمیت نمی‌شناسد. دربارهٔ شکل نوشتاری «کوروش» در این متن:
در متون قدیمی و تا سال ۶۰ کورش به همین شکل و بدون «واو» نوشته می‌شد. کما این که تابلوهای فروشگاه‌های زنجیره‌ای کورش هم این گونه بود و مجتمع کورش در «بزرگراه ستاری» نیز به همین صورت است اما «کوروش» - با واو- هم نادرست نیست و چون ضمه در قالب «واو» آمده خواندن را آسان می‌کند.

واکنش‌ها به آتش‌سوزی در پاریس

ساختمان کلیسای نوتردام از آتش سوزی کامل حفظ شد

تمام نمای چوبی داخل کلیسا در حال سوختن است. وی افزود: همه چیز در حال سوختن است، هیچ چیزی از آتش در امان نمی‌ماند.

آتش نشان‌ها برای خاموش آتش در بیرون از نوتردام تلاش می‌کنند اما یکی از برج‌های کلیسا به دلیل شدت آسبیی که دیده بود سقوط کرد. همچنین گروهی از آتش نشان‌ها در داخل برای مهار آتش تلاش می‌کنند. طبق گزارش رسانه‌ها، تلاش‌ها برای «نجات» آثار هنری در جریان است. این کلیسا مجموعه‌ای از آثار هنری گرانبها را در خود جای داده است. نوتردام سال ۱۹۹۱ در فهرست آثار جهانی یونسکو جای گرفت. «آدری آژولوی» دبیرکل یونسکو که در فرانسه مستقر است، گفت که این نهاد آماده است به «نجات و بازسازی» کلیسای نوتردام کمک کند. وی این کلیسا را یک «میراثی ارزشمند» توصیف کرد. خبرگزاری فرانسه گزارش داد که مردم پاریس و گردشگران بهت زده شده‌اند؛ برخی گریه می‌کنند و برخی دعا می‌خوانند. این خبرگزاری به نقل از فردی که به تماشای آتش سوزی رفته، نوشت: تمام شد. هرگز نمی‌توانیم دوباره آن را ببینیم.

اخبار

بارش‌های سیل آسا در اردیبهشت دروغ است

در پی انتشار اخباری مبنی بر وقوع سیل در اردیبهشت‌ماه در بیشتر مناطق کشور، مدیر کل پیش‌بینی و هشدارسریر سازمان هواشناسی، این خبر را مردود دانست و گفت: تا دو هفته بعد انتظار بارش سنگینی در ایران نداریم.

در فضای مجازی خبری در مورد اینکه در اردیبهشت‌ماه بارش‌های سنگین و سیل‌آسا بیشتر مناطق کشور را در برمی‌گیرد و شرایط خطرناکی را برای کشور رقم می‌زند، دست به دست می‌شود، در این باره احد وظیفه در گفت‌وگو با ایسنا اظهارکرد: این خبر به هیچ وجه صحت ندارد و متأسفانه در چنین شرایطی برخی افراد قصد دارند با پخش این اخبار دروغین با روان مردم بازی کنند.

وی ادامه داد: این ادعا که در دهه اول اردیبهشت‌ماه بارش‌های سیل‌آسا خواهیم داشت، اصلاً صحت ندارد و تا دو هفته بعد «بارش سنگینی» در ایران نداریم و هیچ خطری متوجه مردم نیست.

مدیر کل پیش‌بینی و هشدارسریر سازمان هواشناسی در پاسخ به این پرسش که دوره فعالیت سامانه بعدی بارشی چه زمانی خواهد بود، گفت: هفته بعد یک سامانه فعال خواهد بود که انتظار بارش‌های سنگینی از آن نداریم البته اطلاعات دقیق‌تر طی روزهای آینده منتشر می‌شود.

انفجار گاز در یک مدرسه پسرانه در تهران

سختگوی سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران از انفجار گاز در یک مدرسه پسرانه در غرب پایتخت خبر داد.

سید جلال ملکی در گفت و گو با ایسنا در این باره گفت: حوالی ساعت ۷:۵۸ صبح امروز از طریق تماس با مرکز فوریت های ۱۲۵ اعلام شد که در یکی از مدارس ابتدایی پسرانه واقع در شهر زیبا استنشاق گاز گزارش شده است. وی با بیان اینکه بلافاصله یک ایستگاه به محله اعزام شد، گفت: پس از حضور آتش نشانان مشاهده شد که نشت گاز خفیفی در این ساختمان رخ داد و کانون آن نیز در زیرزمین است اما به محض حضور آتش‌نشنان در زیرزمین، انفجار خفیفی در این قسمت رخ داد که منجر به شکسته شدن تعدادی از شیشه‌ها در این ساختمان شد.

سختگوی سازمان آتش‌نشانی شهرداری تهران با بیان اینکه در این حادثه دو نفر آتش‌نشانان از ناحیه صورت دچار آسیب دیدگی جزئی شدند، گفت: خوشبختانه به هیچ یک از دانش آموزان در این مدرسه آسیبی نرسید، ضمن اینکه بخشی از دانش آموزان داخل مدرسه حضور نداشتند.

عضو هیات رئیسه شورای شهر در خواست کرد:

تعیین شاخص‌های مشخص برای تشخیص باغات پایتخت

عضو هیات رئیسه شورای شهر تهران، از اعضای شورا درخواست کرد در خصوص تشخیص باغات در پایتخت به رویه مشخصی برسند و تنها عکس‌های هوایی ملاک نباشد.

به گزارش خبرنگار ایلنا، اعضای شورای شهر تهران در جلسه امروز به بررسی چند پلاک ثبتی و تشخیص باغ بودن و نبودن آنها پرداختند. در جریان بررسی یکی از این پلاک‌های ثبتی که بر اساس سند فضای سبز آن باغچه دانسته شده بود، اعضا به موضوع عدم ضابطه مشخص در خصوص تشخیص باغات اشاره کردند.

زهرا نژادبهرام با بیان اینکه در کمیسیون ماده ۷ در موضوع برخی پرونده‌ها به جمع بندی مشترکی نمی‌رسیم گفت: بر اساس عکس‌های هوایی ما تجمعی از درختان را می‌بینیم اما تاریخ این عکس‌ها مشخص نیست و گاهی مربوط به دهه‌های قبل می‌شود و در حال حاضر نشانی از این درختان وجود ندارد. وی تاکید کرد: ما باید به جمع بندی مشخصی برای تشخیص باغات برسیم. بر اساس سند این باغ اعلام شده یک عمارت و باغچه، در جلسه پیشین شورا پرونده مشابهی داشتیم که اعضا به آن رای مثبت دادند بنابراین این زمین یک باب خانه و یک باغچه است و باغ محسوب نمی‌شود. وی تاکید کرد: باید رویه مشخصی در خصوص تعیین باغات مشخص شده و عکس‌ها با تاریخ به نمایش گذاشته شود.

خلیل آبادی عضو دیگر شورای شهر تهران گفت: همه در قدیم یک خانه داشتند و یک باغچه و داشتن باغچه دلیلی بر باغ بودن آن زمین نیست. حسن رسولی عضو دیگر شورای شهر تهران با اشاره به اینکه آرای کمیسیون ماده ۷ مرز باریکی بین حقوق مردم و شهر است گفت: باید در خصوص پلاک‌های ثبتی به مشخصات سند توجه شود و به خاطر مسائل حاشیه‌ای حقوق مالکان از بین نرود. این خانه ۳۵ اصله درخت داشته و باید حد نصب داشتن درختان باغ نیز روشن شود.

سارلی در دفاع از رای کمیسیون که این ملک را باغ تشخیص داده بود، گفت: این ملک ۳۵ درخت دارد و ۱۱۵ متر مربع بنا که در بخش بنا حقوق مکتسبه مالک حفظ می‌شود و شامل قانون باغ نمی‌شود و برای حفظ درختان محوطه این زمین را باغ تشخیص دادیم که در نهایت اعضا رای به باغ بودن این زمین دادند. همچنین در این جلسه پلاک ثبتی که کمیسیون ماده ۷ آن را زمینی زراعی تشخیص داده بود مورد بررسی قرار گرفت که بهاره آروین در جریان بررسی این پلاک ثبتی تاکید کرد: شورا نمی‌تواند در خصوص زمین‌های زراعی تصمیم گیری کند و اعتراض این پرونده به زراعی تشخیص دادن است. رسولی در ادامه جلسه گفت: از اعضای شورا خواهش می‌کنم در رای‌های خود تحت تأثیر مسائلی غیر از حق و عدالت قرار نگیرید و همانطور که عضو دیگر شورا گفتندتصمیم گیری در خصوص زمین‌های زراعی در اختیار شورا نیست.